

**YARGITAY HUKUK GENEL KURULU'NUN
BONUYU DÜZENLEYENE KARŞI TAKİPLERDE
ZAMANAŞIMINA İLİŞKİN
2007/245 NO'LU KARARI ÜZERİNE
BİR DEĞERLENDİRME**

Fatih BİLGİLİ*

TTK m. 690 kapsamında bonoya uygulanacak polîçe hükümlerinden birisi de zamanaşımı kurallarıdır (TTK m. 661-663). Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (HGK) bonoyu düzenleyene (keşideciye) karşı yöneltilecek dava ve takiplerde geçerli olacak zamanaşımı süresi ile ilgili 2007/12-230-2007/245 sayılı 02.05.2007 tarihli kararında,¹ TTK m. 691 f. 1, m. 690 ve m. 661 f. 1 hükmüne dayanarak bu sürenin 3 yıl olduğunu içtihat etmiş ve bununla yerel mahkemenin 1 yıllık zamanaşımı süresinin uygulanacağına dair direnme kararını bozmuştur. Aşağıdaki çalışmada Yargıtay HGK'nın söz konusu kararı öğreti ve şu ana kadarki Yargıtay uygulaması ışığında değerlendirilmektedir.

**I. UYUŞMAZLIĞA KONU OLAY VE YEREL VE
YÜKSEK MAHKEMENİN KARARI**

Uyuşmazlığa konu olayda düzenleyeni A. Suni Deri ve Tic. Ltd. ve vade tarihi 05.08.2003 olan bir bono vardır. Alacaklı 26.05.2005 tarihinde icra takibine girişmiş ve borçlu (düzenleyen) ise borca ve takibe itiraz etmiştir.

Davacı (borçlu, düzenleyen), TTK m. 661 f. 2 ve f. 3 hükmü gereği bono alacağının zamanaşımına uğradığını, senedin kambiyo senedi vasfını yitirdiğini ve kendisinin davalıya hiçbir borcu olmadığını be-

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Bandırma İİBF İşletme Bölümü Ticaret Hukuku Anabilim Dalı.

¹ Karar için bkz. *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 15, Kasım 2007, s. 167-169.

lirterek şikayet ve itirazın kabulü ile ödeme emrinin ve takibin iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı (alacaklı) ise, takibe konu senedin vadesinin 05.08.2003 olup 26.05.2005 tarihinde icraya konduğunu, aradan henüz 3 yıl geçmemesi nedeni ile senedin zamanaşımına uğramadığı savunmasında bulunmuştur.

Yerel mahkeme İstanbul 2. İcra Mahkemesi alacağın zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle davacı borçlunun davasının kabulüne karar vererek icranın geri bırakılması yönünde hüküm tesis etmiştir (23.11.2005 gün ve 2005/1453-2260 sayılı karar).

Davalı (alacaklı) yerel mahkemenin hükmünü alacağın zamanaşımına uğramadığı düşüncesiyle temyiz etmiştir.

Yargıtay 12. HD, takip dayanağı bononun 05.08.2003 vadeli olması ve 3 yıllık zamanaşımı süresi dolmadan 26.05.2005 tarihinde borçlu aleyhine takibe başlanması ve dolayısıyla zamanaşımı süresinin geçmediği fikriyle yerel mahkemenin kararını bozarak alacaklı (davalının) temyiz itirazlarını kabul etmiştir (20.02.2006 tarih ve 2006/5562-8390 sayılı ilam).

Yerel mahkeme Yargıtay özel dairesinin bozma kararına uymayarak direnme kararı vermiş ve uyuşmazlık Yargıtay HGK'ya intikal etmiştir.

Yargıtay HGK, kararında özetle şu sonuca ulaşmıştır:

“Poliçeyi kabul eden muhataba (bonoyu düzenleyen keşideciye) karşı yapılacak takiplerde zamanaşımı süresi vadeden itibaren 3 yıldır.

Somut olayda takip dayanağı bono 05.08.2003 vadeli olup, üç yıllık zamanaşımı süresi dolmadan 26.05.2005 tarihinde takip yapıldığına göre, adı geçen borçlu yönünden alacak zamanaşımına uğramamıştır ve zamanaşımı itirazının reddine karar verilmesi gerekir”.

II. DEĞERLENDİRME

A. TÜRK DOKTRİN VE YÜKSEK YARGI KARARLARINDA BONODA DÜZENLEYENE KARŞI TAKİPLERDE ZAMANAŞIMI MÜDDETİ

Türk hukukunda kambyo senetleri üç tanedir.² Bunlar poliçe, bono ve çektiir.³ Ticari senetler diye de anılan⁴ kambyo senetleri TTK'nın m. 582-735 arasında düzenlenmiştir.

Kambyo senetlerinden poliçede üçlü bir ilişki vardır.⁵ Senedi düzenleyen keşideci, diğer bir kişiye (muhataba) poliçede adı yazılı olan kimseye (lehdara) belli bir miktar paranın, kanunun aradığı şekil koşullarının yerine getirilmiş olması kaydıyla ödenmesi emrini vermektedir.⁶ Muhatap poliçeyi kabul etmek zorunda değildir ve kabul etmedikçe poliçe nedeniyle borç altına girmez. Muhatap poliçeyi kabul etmezse senedin nihai borçlusu keşideci olur.

Poliçede üçlü ilişki bulunmasına karşılık (keşideci, lehdar, muhatap) bonoda ikili ilişki mevcuttur.⁷ Burada sadece senedi düzenleyen (keşideci) ile lehdar vardır.⁸ Bonoyu düzenleyen (borçlu), lehdara (alacaklıya) hitaben “ödeyeceğim” şeklinde, belirli bir meblağı ödeme vaa-

² Domaniç, Hayri, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, Cilt: IV, Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, İstanbul 1990, s. 85 vd.; Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal, *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*, 17. bası, İstanbul 2006, s. 112 kn. 166 vd.; Pulaşlı, Hasan, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 8. bası, Ankara 2007, s. 83 vd.; Kaçak, Nazif, *Açıklamalı-İçtihatlı Tüm Yönleriyle Bono Poliçe Çek*, 2. bası, Ankara 2006, s. 39 vd.; İmregün, Oğuz, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 3. bası, İstanbul 2003, s. 34 vd.; Battal, Ahmet, *Kıymetli Evrak Hukuku*, Ankara 2005, s. 55; Tuna, Ergun, *Ticaret Hukuku*, Cilt: III, Kıymetli Evrak Hukuku, İstanbul 1989, s. 73; Deryal, Yahya, *Ticaret Hukuku*, 4. bası, Trabzon 2000, s. 166; Kayar, İsmail, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 3. bası, Ankara 2003, s. 27.

³ Domaniç, s. 85; Poroy/Tekinalp, s. 112 kn. 166 vd.; Pulaşlı, s. 83; Kaçak, s. 39 vd.; İmregün, S. 34 vd.; Battal, s. 55; Tuna, s. 73; Kayar, s. 27.

⁴ Domaniç, s. 85; Poroy/Tekinalp, s. 107 kn. 151; Pulaşlı, s. 83; Battal, s. 55; Kayar, s. 27.

⁵ Poliçe hakkında geniş bilgi için bkz. Domaniç, s. 98 vd.; Poroy/Tekinalp, s. 117 vd. kn. 174 vd.; Pulaşlı, s. 93 vd.; Battal, s. 71 vd.; Kayar, s. 35 vd.; İmregün, s. 38 vd.; Tuna, s. 85 vd.

⁶ Poliçede keşideci senet bedelini lehdara “ödeyiniz” şeklinde bir talimatla muhataba hitapta bulunmaktadır.

⁷ Poroy/Tekinalp, s. 243 kn. 409; Pulaşlı, s. 162.

⁸ Poroy/Tekinalp, s. 243 kn. 409; Pulaşlı, s. 162; Battal, s. 131.

dinde bulunmaktadır.⁹ Böylece bonoyu imzalayan düzenleyen senet bedelini bizzat ödemeyi taahhüt etmektedir.¹⁰ Bu bakımdan bonoda düzenleyenin poliçeyi kabul eden muhatap gibi sorumlu olacağı kanunda belirtilmektedir (TTK m. 691 f. 1).

Bono Türkiye’de ticari hayatta çok yaygın ve yoğun bir kullanıma sahip olmakla birlikte¹¹ TTK’da sadece dört maddede düzenlenmiştir (m. 688-691). Buna karşın poliçe Türkiye’de ticari hayatta nadir uygulama alanına sahip olmasına karşın¹² kanunda oldukça ayrıntılı düzenlenmiştir (m. 583-687). Poliçe ve bononun Türk hukukunda bu şekilde düzenlenmesinin nedeni mehaz İsviçre ve Alman hukukundaki gelişmelerle ilgili bir durumdur.¹³

Türk hukukunda bono ayrıntılı düzenlenmemiş olmakla birlikte bu tür ticari senetlerde ortaya çıkacak sorunların halli için bonoya ait dört maddelik özel hükümler dışında poliçe hükümlerine atıfta bulunulmuştur (TTK m. 690). Bu hükme göre maddede sayılan konular ve bunlara ilişkin poliçe hükümleri niteliğine aykırı düşmediği müddetçe bonoya da uygulama alanı bulacaktır.¹⁴ Bu bağlamda, poliçelerden bonoya uygulanacaklardan birisi de TTK m. 661-663’deki zamanaşımı süresidir.

⁹ Poroy/Tekinalp, s. 243 kn. 409; Battal, s. 132; Kayar, s. 101.

¹⁰ Domaniç, s. 466; Kayar, s. 101.

¹¹ Poroy/Tekinalp, s. 243 kn. 410; Pulaşlı, s. 162.

¹² Poroy/Tekinalp, s. 243 kn. 410; Pulaşlı, s. 162.

¹³ Öztan, Fırat, *Kıymetli Evrak Hukuku*, Ankara 1976, s. 579; Pulaşlı, s. 162.

¹⁴ Bonoya da uygulanacak poliçe hükümleri şunlardır: Ciroya ilişkin TTK m. 593-602; vadeye ilişkin TTK m. 615-619; ödeme hakkındaki TTK m. 620-624; ödemeden kaçınma halinde müracaat haklarının kullanılmasına ilişkin TTK m. 625-639 ve m. 641-643; araya girme suretiyle ödemeye ilişkin TTK m. 646 ve m. 650-654; suretlere ilişkin TTK m. 658 ve m. 659; senette tahrifat ve değişikliklerle ilgili TTK m. 660; zamanaşımına ilişkin TTK m. 661-663; iptale ilişkin TTK m. 669-677; tatil günleri, sürelerin hesabı, atfet mehilleri yasağı, senede ilişkin muamelelerin yapılacağı yer ve imza hakkındaki TTK m. 664-668; kanunlar ihtilafına ilişkin TTK m. 678-687; ikametgahlı ve adresli poliçelere ilişkin TTK m. 586 ve m. 609; faiz şartına ilişkin TTK m. 587; ödenecek bedel hakkında muhtelif beyanlara ilişkin TTK m. 588; geçerli olmayan imzaların sonuçlarına ilişkin TTK m. 589; temsil yetkisi olmayan imzaların sonuçlarına ilişkin TTK m. 589; temsil yetkisi olmayan ve temsil yetkisinin sınırlarını aşan kimselerin imzalarına ilişkin TTK m. 590; açık poliçe ile ilgili TTK m. 592; avale ilişkin TTK m. 612-614.

Poliscede zamanaşımı süresi dava açılan sorumlulara göre değişik uzunluktadır:¹⁵

Hamilin poliçeyi kabul eden muhataba karşı açacağı dava vadeden itibaren 3 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Muhataba vadeden önce müracaat edilebilen hallerde ve vadenin uzadığı hallerde de 3 yıllık sürenin başlangıcı vade tarihidir.

Hamilin cirantalar ve keşideciye karşı açacağı davalar, süresinde protesto çekilmişse protesto tarihinden, senet protestosuz ise vadeden itibaren 1 yıl geçince zamanaşımına uğrar.

Bir cirantanın başka cirantalara ya da keşideciye karşı açacağı davalar cirantanın poliçeyi ödediği yada dava yoluyla kendisine karşı ileri sürüldüğü tarihten itibaren 6 ay geçince zamanaşımına uğrar.

Öte yandan, poliçenin bir nevi havale, yani “ödeyiniz” ilişkisi oluşturmaya karşın, bono bir ödeme vaadidir; yani “ödeyeceğim” münasebetidir.¹⁶ Poliçe üçlü (keşideci, lehdar, muhatap), bono ikili bir ilişkidir.¹⁷ Bonoyu düzenleyen, lehdara veya emrine belirli bir meblağı ödeme vaadinde bulunmaktadır. Poliçeyi ödeyecek olan muhatap, poliçe ilişkisine ancak kabul ettikten sonra girer. Oysaki bono bir ödeme vaadi olduğundan, düzenleyen esas borçlu konumundadır. Bu nedenle bonoyu imza eden düzenleyen bir poliçeyi kabul eden gibi sorumludur kuralı vardır (TTK m. 691 f. 1). Dolayısıyla poliçeyi kabul eden muhataba (bonoyu düzenleyene) karşı yapılacak takiplerde zamanaşımı süresi 3 yıl olacaktır.¹⁸ Zira bonoda düzenleyen senedi imza etmekle poliscede senedi imzalayarak poliçe ilişkisine dahil olan muhatapla sorumluluk bakımından aynı pozisyonda bulunmaktadır (TTK m. 691 f. 1).

Bonoda düzenleyene karşı uygulanacak zamanaşımı süresinin 3 yıl olması gerektiği konusunda Yargıtay kararlarında da belli bir istikrar vardır:

“Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının onanmasını mu-

¹⁵ Domaniç, s. 394 vd.; Poroy/Tekinalp, s. 219 kn. 374 vd.; Pulaşlı, s. 155.

¹⁶ Poroy/Tekinalp, s. 243 kn. 409; Battal, s. 132; Kayar, s. 101.

¹⁷ Poroy/Tekinalp, s. 243 kn. 409; Pulaşlı, s. 162.

¹⁸ Domaniç, s. 487; Poroy/Tekinalp, s. 248 kn. 420; İmregün, s. 117; Battal, s. 137; Tuna, s. 277, 278.

tazammın 03.02.2005 tarih, 23797/1640 sayılı daire ilamının müddeti içinde tashihi tetkiki alacaklı vekili tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olmakla okundu ve gereği görüşülüp düşünüldü:

Zamanaşımı kimin için gerçekleşmiş ise, onun açısından hüküm ifade eder. Bu nedenle, alacaklının 10.05.2003 vadeli bono ile ilgili olarak 12.10.2004 tarihinde keşideci hakkında başlattığı takipte, TTK'nın 690. maddesi göndermesiyle bonolarda da uygulanması gereken 661/1 maddesi gereğince 3 yıl dolmadığından keşideci açısından zamanaşımı gerçekleşmemiştir. Somut olayda, alacaklı, ciranta hamile müracaat etmediğinden TTK'nın 661/2 maddesinin uygulama yeri yoktur. Mahkemece, keşideci borçlunun diğer itirazlarının incelenmesi gerekirken ciranta hakkında gerçekleşen zamanaşımı nedeniyle, keşideci borçlu önünden zamanaşımının gerçekleştiğinden bahisle takibin iptaline karar verilmesi isabetsiz olup..."¹⁹

"TTK'nın 690. madde delaletiyle bonolarda da uygulanması gerekli 661/1. maddesi 'poliçeyi kabul edene karşı açılacak davalar vadenin geldiği tarihten itibaren 3 yıl geçmekle müruruzamana uğrar" hükmünü taşımaktadır. Takip konusu bono 5.2.1992 vade tarihini taşımakta olup 17.11.1993 tarihinde takibe konu edilmiştir. Takiple, işlemeye başlamış zamanaşımı kesilir. Son işlemten itibaren yeni üç yıllık zamanaşımı süresinin dolması gerekir. Bu süre dolmadığından zamanaşımı gerçekleşmemiştir..."²⁰

"Vadesi gelmemiş bonolar için de, muacceliyet sözleşmesi ve ihtiyati haciz kararına dayanılarak alacaklı tarafından 29.11.1995 tarihinde icra takibi yapılmıştır. İtiraz edilmemesi üzerine takip kesinleşmiş olup, alacaklı icra dosyasında en son işlemi 16.1.1996 tarihinde yapmıştır. Sözü edilen son işlem tarihinden borçlunun İİK'nın 71. maddesine dayalı olarak mercie başvurduğu 16.11.2000 tarihine kadar bonolar hakkında uygulanması gerekli 3 yıllık zamanaşımı süresinin de geçmiş olmasına, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere..."²¹

"İcra Müdürlüğünün 985/6189 ve 9197 esas sayılı takip dosyaları, emre muharrer senetlere dayanılarak yapılmıştır. 6189 sayılı dosyada son işlem 16.7.1987 tarihinde yapılmış, 9197 sayılı dosyada ise 985 senesinden sonra bir işlem yapılmamıştır. Her iki dosya 26.9.1990 tarihinde yenilenmiş olup,

¹⁹ 12. HD, 23.05.2005 T. 2005/8334 E. 2005/11095 K. (Kaçak, s. 323).

²⁰ 12. HD, 31.10.1996 T. 1996/13478 E. 1996/13350 K. (Kaçak, s. 327).

²¹ 12. HD, 28.05.2001 T. 2001/7011 E. 2001/9396 K. (Kaçak, s. 329, 330).

anılan dosyalardaki son işlem tarihinden, yenileme tarihine kadar 3 yıldan fazla bir zaman geçmiştir. Zamanaşımını kesen sebepler TTK'nın 662. maddesinde gösterilmiş olup, 3'üncü kişinin açtığı istihkak davasının zamanaşımını kesemeyeceği açıktır. Yine aynı kanunun 690. maddesi delaleti ile 661. maddesi gereğince bonolarda zamanaşımı süresi 3 yıldır..."²²

"Davacı, davalının miras bırakanı H.'nin borçlu olduğunu bonoya ciro suretiyle hamil olduğunu ileri sürerek davalı olan tek mirasçıdan alacağı tahsilini istemiş bulunmaktadır. Davacının hamil olduğu bono 5.5.1985 düzenleme ve 30.10.1985 vadeliidir. Davacı bu bono ile 16.10.1990 tarihinde icra takibi yapmış ve borçlunun zamanaşımı defini ileri sürmesi nedeniyle icra takibi durdurulmuştur. Davacı sonradan işbu davayı 12.3.1991 tarihinde açmıştır.

Davacının alacağına dayanarak yaptığı bono 30.10.1985 vade tarihini taşıması ve bu bono için vadeden itibaren 3 yılın geçmesi nedeniyle bu bono zamanaşımına uğramıştır.

Ancak davalı bono hamili olması nedeniyle temel ilişki dışında TTK'nın 644'üncü maddesi uyarınca, bono borçlusuna bir yıl içinde başvurulabilir. Bu başvuru süresi de, bononun vade tarihinden itibaren 3 yılın geçmesinden sonra başlayabilir. Anı, bono 30.10.1985 vadeli olduğuna göre 3 yıllık süre 30.10.1988 tarihinde sona erer ve TTK'nın 644'üncü maddesinde öngörülen bir yıllık süre başlar. Bu bir yıllık süre de 3.10.1988'de başlar ve 30.10.1989 tarihinde sona erer. Davacı ilk kez 16.10.1990 tarihinde icra takibine başladığına göre, bir yıllık süre de çoktan geçmiş bulunmaktadır."²³

"Vade tarihi bulunmayan bonolar ibrazında ödenir. İbrazın en geç bir yıl içerisinde yapılması gerekir. Zamanaşımı, ibraz tarihinden itibaren 3 yıldır. Takip dayanağı bononun keşide tarihi 29.12.1976 olup, 24.7.1981 tarihinde takip yapılmış olmakla, zamanaşımı süresi dolduğundan, temyiz itirazlarının reddiyle..."²⁴

"1. Borçlu adına çıkarılan 163 örnek ödeme emri borçluya 22.12.1973 günü tebliğ olunmuş ve mercie 26.12.1973 tarihinde müracaat eden borçlu zamanaşımı itirazında bulunmuştur. 5 günlük süre dolmadan itiraz edildiği anlaşılmakla (süre yönünden itirazın reddi gerektiğinden) bahisle 30.04.1974 tarihli merci kararının bozulması yanlış olduğundan karar düzeltme isteğinin kabulü ile bozma kararının kaldırılması gerekir.

²² 12. HD, 25.02.1992 T. 1992/10091 E. 1992/2047 K. (Kaçak, s. 328).

²³ 11. HD, 17.06.1993 T. 1993/4865 E. 1993/4363 K. (Kaçak, s. 335, 336).

²⁴ 12. HD, 18.01.1982 T. 1982/8991 E. 1982/36 K. (Kaçak, s. 337, 338).

2. Zamanaşımı itirazının varit olup olmadığına gelince, takip 15.5.1969 tanzim ve 23.2.1970, 30.3.1970 vade tarihli bonolara istinaden 16.11.1973'de açılmıştır. Bonoların vade tarihleri ile takip tarihi arasında TY'nin 661'nci maddesinde belirli 3 yıllık süre dolmuştur. Bonolar hakkında TY'nin 690'ınci maddesi yoluyla uygulanması gerekli 662'nci maddede zamanaşımını kesen haller gösterilmiştir. Kısmi ödemelerin varlığı kabul edilse bile, 662'nci maddede göre zamanaşımın kesmesi mümkün değildir..."²⁵

"Türk Ticaret Kanunu'nun 690. maddesi delaletiyle, bonolar hakkında uygulanması gereken 665'inci maddesinde, müddetler hesap edilirken başladığı günün sayılmayacağı yazılıdır. Tetkik konusu olayda; takip müstenidi bononun vade tarihi 15.11.1964'tür. Bu günün hitamına kadar senedin ödenmesi mümkün olduğundan, zamanaşımı ertesi günden itibaren başlar. Müddetin hesabına ilk gün hariç ve son gün dahil addolunacağından, 16.11.1964 günü başlayan zamanaşımı, 16.11.1967 günü tatil saatinde dolmuş olur. Bu cihet göz önünde tutulmaksızın, müruruzaman sebebiyle itirazın kaldırılması isteğinin ret olunması usule ve yasaya aykırı, temyiz itirazlar yerinde görüldüğünden..."²⁶

"Lehdarın, keşideci hakkındaki takibi üç senelik zamanaşımına tabi olup, kesinleşen takip 25.5.1973'de ihmal edilip 3 senelik süre geçmeden 11.3.1976 yenilenmiş olmakla, takibin kesinleşmeden sonraki devrede zamanaşımının cereyan etmemesi nedeniyle borçlunun temyiz itirazları yerinde görülmediğinden reddine..."²⁷

"TTK'nın 661'inci maddesine göre zamanaşımı hesabında aynı kanunun 626'ınci maddesinde yazılı protesto müddetinin de nazara alınması gerekir. Senet vadesi 30.11.1982 olup, ödememe protestosunun 2 iş günü sonu olan 2.12.1982 tatil saatine kadar çekilmesi gerektiğinden, 2.12.1985 tarihinde yapılan takip, zamanında yapılmış olup, keşideci hakkındaki 3 senelik zamanaşımı cereyan etmemiştir. Bu cihet nazara alınmadan, diğer itiraz nedenleri tetkik edilmeden, itirazın kabulü ile takibin iptaline karar verilmesi isabetsiz..."²⁸

"Bonoya dayalı olarak 5.3.1993 tarihinde takip başlamıştır. Daha sonra takibe devam olunmamış, bir yıl geçtikten sonra 21.9.1995 tarihinde yenileme dilekçesi verilmiş ise de, gerekli harç yatırılmamıştır. Yenileme işleminin

²⁵ 12. HD, 23.02.1976 T. 1976/1662 E. 1976/1824 K. (Kaçak, s. 338).

²⁶ Y. İİD, 04.04.1968 T. 1968/3306 E. 1968/3367 K. (Kaçak, s. 341).

²⁷ 12. HD, 13.04.1987 T. 1987/9100 E. 1987/5166 K. (Kaçak, s. 338).

²⁸ 12. HD, 10.02.1987 T. 1987/5805 E. 1987/1547 K. (Kaçak, s. 342).

geçerli sayılması için harcın yatırılmış olması gerekir. Dosya içinde harcın yatırıldığına ilişkin bir kayıt yoktur. Hal böyle olunca, 15.4.1997 tarihinde yapılan yenileme tarihi ile takip tarihi arasında TTK'nın 661'inci maddesinde belirtilen üç yıllık süre geçmiş olduğundan, borçlunun zamanaşımı itirazının kabulüne karar verilmek gerekirken yazılı şekilde istemin reddi isabetsizdir.”²⁹

“TTK'nın 661'inci maddesinde öngörülen 3 yıllık zamanaşımının senet borçlusu ile senet hamili arasında uygulama olanağı vardır. Bononun müsterek borçluları arasında rücu'a dayalı istemlerde 3 yıllık zamanaşımı uygulanamaz. Bu durumda BK'nın 69 ve 146'ncı maddeleri gereğince taraflar arasındaki hukuki ilişki 10 yıllık zamanaşımına tabidir.”³⁰

B. KİŞİSEL GÖRÜŞÜMÜZ

HGK kararına konu olan olayda uyumsuzluk alacağın zamanaşımına uğrayıp uğramadığı noktasındadır. HGK, somut olayda bono 05.03.2003 vadeli olduğu, 26.05.2005 tarihinde takip yapıldığı ve 3 yıllık süre dolmadığı için keşidecinin (borçlunun) zamanaşımı itirazını yerinde görmemiştir. HGK'nın kararı bu sonuçla TTK m. 691 hükmüne ve daha önceki Yargıtay kararlarına uygunluk göstermektedir ve kanımca da isabetli bir içtihatla bulunmuştur.

III. SONUÇ

TTK'nın 690. maddesi gereğince poliçedeki zamanaşımına ilişkin 661-663. madde hükümleri bonolar hakkında da geçerlidir. TTK'nın 661. maddesinin 1. fıkrası “Poliçeyi kabul edene karşı açılacak davalar vadenin geldiği tarihten itibaren 3 yıl geçmekle mürruruzamana uğrar” şeklindedir. Diğer taraftan, TTK m. 691 f. 1 ise “Bir bonoyu tanzim eden kimse tıpkı bir poliçeyi kabul eden gibi mesuldür” şeklindedir. Bu hükümler neticesinde, poliçeyi kabul eden muhataba (bonoyu düzenleyene) karşı yapılacak takiplerde zamanaşımı müddeti vadeden itibaren 3 yıldır. Öğreti görüşü ve Yargıtay uygulaması bu yöndedir ve kanımca da kanundan çıkan anlam bu şekilde anlaşılmalıdır.

²⁹ 12. HD, 30.12.1997 T. 1997/14326 E. 1997/14767 K. (Kaçak, s. 347, 348).

³⁰ 11. HD, 07.03.1978 T. 1978/584 E. 1978/982 K. (Kaçak, s. 349).

KAYNAKLAR

- Battal, Ahmet, *Kıymetli Evrak Hukuku*, Ankara 2005.
- Deryal, Yahya, *Ticaret Hukuku*, 4. bası, Trabzon 2000.
- Domaniç, Hayri, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi*, Cilt: IV, *Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması*, İstanbul 1990.
- İmregün, Oğuz, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 3. bası, İstanbul 2003.
- Kaçak, Nazif, *Açıklamalı-İçtihatlı Tüm Yönleriyle Bono Poliçe Çek*, 2. bası, Ankara 2006.
- Kayar, İsmail, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 3. bası, Ankara 2003.
- Öztan, Fırat, *Kıymetli Evrak Hukuku*, Ankara 1976.
- Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal, *Kıymetli Evrak Hukuku Esasları*, 17. bası, İstanbul 2006.
- Pulaşlı, Hasan, *Kıymetli Evrak Hukuku*, 8. bası, Ankara 2007.
- Tuna, Ergun, *Ticaret Hukuku*, Cilt: III *Kıymetli Evrak Hukuku*, İstanbul 1989.